

Különböző szerepekben, de folyamatosan vonalban

Közeledik az első évfordulója régi, megszokott világunk fejenállásba merevedésének.

Mindannyian megszenvedjük a világjárványt, de a diákság és a tanszemélyzet látja talán leginkább kárát a kényszerű megnyomorodásnak. Vagy helyesebb volna megnyomorításról beszélnünk?! Sokak szerint igen. Jómagam szerencsére már kiöregedtem az online tanításból, úgyhogy csak kívülállóként mondhatnék véleményt, amire viszont a hemzseggő egyéni okoskodások közepette semmi szükség, annál inkább fontos egy vérbeli szakembert meghallgatnunk.

Nagy István informatikust, a nagyváradi Mihai Eminescu Főgimnázium tanárát és egyben rendszergazdáját kérdeztem, most, amikor lassan egy év elteltével már talán kezdenek kikristályosodni az online oktatással kapcsolatos különböző tapasztalatok.

– *Mennyire volt érezhető annak az előnye, hogy ön informatikus szakember?*

– Az elmúlt év március elejétől az én iskolabeli kettős szerepem, vagyis hogy nemcsak tanítom az informatikát, de én vagyok a rendszergazda is, nem segített, inkább mondhatnám, megkétszerezte a munkámat. Rendszergazda lévén nekem kellett létrehoznom az online felületet, otthonról, telefonon jelen kellett lennem az internetes fórumokon, miután az iskola „elhagyását” követően az igazgatónő felhívott, hogy a többi iskolához hasonlóan nekünk is mozdulnunk kellene. Ez konkrétan azt jelentette, hogy csináljak valami platformot, amin oktatni tudnánk. A Rákóczi Szövetség is felkérte a tanárokat, hogy készítsenek videó-segédleteket magyar nyelven, én is örömmel csatlakoztam ehhez a munkához. A legtöbb anyag általános iskolásoknak szólt, de születtek középiskolások számára is videó-leckék, ezeket most is használom. Ezek

kiegészítői a létrehozott platformnak, nem alternatívái. Egyébként nekünk sem állt rendelkezésünkre se módszertan, se semmi egyéb, ám két hét múltán csak sikerült beállítanom a platformot. Az iskolától megkaptam az összes felhasználót, gondoskodtam arról, hogy mindenkinek legyen jelszava, így aztán távoktatásban, videókonferencia-szerűen, valós időben meg lehetett tartani az órát.

– *Mennyire volt zökkenőmentes a kezdet a kollégák és a diákság számára?*

– Nekem folyamatosan erős számítógép-, vagyis internetkapcsolatban kellett lennem, mert állandóan hívtak a legkülönbözőbb problémákkal, úgyhogy ha most visszagondolok, egybefolyt az egész tavalyi tavasz. Szinte azonnal készülnünk kellett az érettségire is, ami annyiban volt könnyebb, hogy a meglévő informatikus kollégák és a diákságnak egy nagyon komoly magja segítségével valahogy csak sikerült. Rá kellett döbbernünk, hogy távoktatással nem lehet ugyanabban az óraszámban dolgozni, vagyis valójában segédletforma az online oktatás. Fizikailag is megvisel mindenkit, ha napi öt-hat órát egyfolytában a gép előtt ül, a házi feladatokat is elkészíti, fizikailag nem bírja, hogy még hozzá is keresen a leadott anyaghoz. Legkomolyabb diákjaim mondták, bármennyire akarnának is, nem tudnak mindenből megfelelni.

– *Nem merült fel a célirányosság, vagyis csak a fontosabb tantárgyakat leadni?*

– Kivonni tantárgyat nem lehetett, hisz minden tanár kapja a fizetését. Tavasszal anynyi volt a kezdeti könnyítés, hogy még nem volt kötelező minden órát megtartani. A gyakorlati megoldások talán legfontosabbika, hogy minden tanár számára kialakítottunk egy virtuális osztálytermet, amelybe felteheti mindenki az anyagokat, a házi feladatokat, és természetesen minden tanár felvette a saját diákjait. Ez a bizonyos virtuális osztályterem azért is olyan fontos, mert az online óra mellett a diák jelzi, amikor a feltett anyagokat, feladatokat megoldotta, leadja őket, a tanár osztályozza, és ugyanezen az úton lehet kérdezni,

esetleg pluszmagyarázatot kérnie, a tanárnak pedig válaszolni ezekre.

– Akkor tulajdonképpen mindent meg is oldottak?

– Látszólag, csakhogya az ember ezt a gépiességet nem sokáig bírja. Hiszen hiába van meg minden technika, ha az emberi jelenlét hiányzik. Elég gyakori, hogy egyesek nem kapcsolják be a kamerát, és több kolléga is zokon veszi ezt. Én az infó tanításánál nem nagyon kérem a kamera bekapcsolását, hisz a lényeg, hogy lássam, mit dolgozott, vagyis mi jelenik meg a képernyőn. De mondom, sokan panaszkodnak a diákok magatartására; van, akinek fekszik a módszer, van, akinek nem. A legtöbben azt emlegetik, hogy a diákokkal való verbális és nonverbális kommunikáció hiánya meggátolja a tanár személyiségének a kibontakozását. Ugyanakkor a diákoknak is nagyon hiányzik a közösség, úgy érzik magukat, mintha kalitkában volnának. Felbomlik az osztályon belüli erőviszony, stagnál a diákok szemléleti fejlődése, nincsenek beszélgetések, kommentálások, esetleg hátsó csatornákon, és érdekes módon szinte kizárólag egymás segítésére, tehát csipkelődés, cikizés nincs, inkább hallgatnak, vagy például szólnak, ha nem látják a képernyőt. Online lógás sincs, a passzivitásuk viszont óriási. Emellett fontosnak tartok még valamit kiemelni: az eredményeket illetően elmosódnak a gyengébbek és a kiemelkedőbbek közti különbségek, kialakul egy 8-9-es átlag. Az erős diák kell(ene) hogy vigye az osztályt, de a felelősség, hogy ha ő hibázik, akkor a róla másolók mind hibáznak, óhatatlanul megviseli őket, és például a teszteknel a nagy elvárás miatt a legjobbak többet hibáznak, mint élőben. A gyengébbek viszont profitálnak, hisz lemásolhatják az okosabbokról.

– S ilyenkor a tanár, aki mindezzel tisztában van, mit tehet annak érdekében, hogy mégse szürküljön egyhangúvá az osztály eredménye?

– Csak magamról beszélhetek, hisz módomban állna be-betekintenem a kollégák óráiba, de nem ez a feladatom, szóval én gyakran ejtek el egy-egy ejnye-bejnyét, vagy nem adom

meg az összegyűjtött pluszpontokat, de ez az online büntetés nem sokat ér. Mindenki beteszi a saját eredményét, megbeszéljük csapatban, a háttérben, de végeredményben a befektetett munka nem arányos az érdemjegyekkel.

– Mi a helyzet az olyan tárgyakkal, amelyeknél a laborgyakorlatok rengeteg problémára adtak gyors, konkrét választ? És a majdnem kizárólag gyakorlati testnevelés és zene oktatása hogyan zajlik?

– Az említett gyakorlatok kiesése a túlélés jelenti, igyekeznek fenntartani egy látszatot. Az információk ellentmondásosak, nem tudni, mikor indulhat majd újra a valódi iskolai élet. November-decemberben tele voltak a kórházak, gondolni sem lehetett újraindításra, a félelem uralkodik még mindig, valahogy úgy, mint amikor a Titanic már süllyedt, de a zenekar még játszott. Mi is próbáljuk fenntartani a látszatot, de a közös gyakorlatok elmaradása miatt például tönkrevágtuk a robotikát, ami pedig a járvány előtt már a csúcok felé szárnyalt. Online torna- vagy zeneórák is vagyogatnak, de inkább szánalmasak, mint hasznosak. Ha visszagondolok az elmúlt évre, a bezártság, az elszigetelődés ural mindent, a fizikai együttlét, az egymás iránti öröm hiányának destruktivitása, az ingerszegénység, a légüres tér. Minden szürke, semminek sincs igazi íze. Az okos diák ugyanis feltalálja majd magát az életben, a linkóci esetleg visszaél a nagyobb jeggyel, az egyetlen föltétel nélküli pozitívum, hogy nagy elmozdulás történt a technika felé. A tanárok is sokat tanultak, ősszel több csoporttal tartottunk egy húszórás képzést a Tanítók Házának égisze alatt, ami után igazolást is kapott minden résztvevő. Az volt az általános vélekedés, hogy jól jött ez a képzés. Tudatosítottuk azt is, hogy minden információ megy a közösbe, meg az adatvédelem fontosságát is, ami egyébként már az online-világ előtt megvolt.

– Arra kérném, ha lehet, végezetül foglalja össze röviden ennek az elmúlt évnek az oktatásra vonatkozó lényegét!

– Véleményem szerint előnye is van, és hátránya is. Előnyként kezelhetjük, hogy a diákok közti különbségek elmosódófélben vannak, remélhetőleg a gyengébbek felzárkózását eredményezve, hátrány viszont, hogy félő, az erős diákok lemorzsolódnak, mivel nem érzik az igazi készletést, a motivációt. A legnagyobb hátrány az emberi kapcsolatok szinte teljes kinyírása, a gyakorlati tevékenységek elmaradása pedig a látszatomunka eluralkodásához vezethet.

Molnár Judit